
به نام
خدای
مهربان

عنوان:
ترکیب:
وصفی
اضافی

تعریف موصوف
تعریف موصوف: اسمی است که توسط صفت توصیف می شود.
ص۱
نکته: موصوف در لغت به معنی وصف شده است.

صفت چیست؟
تعریف صفت: کلمه ای که حالت، مقدار و یا یکی از ویژگی
های اسم را بیان می کند یا توضیحی درباره ی آن می دهد.
مانند : گل زیبا
موصوف صفت
صفحه۲
در این جا زیبایی به گل نسبت داده شده است.

ویژگی‌های صفت

ترکیب وصفی:
هرگاه اسم با یک صفت جمع بسته شود به آن ترکیب وصفی میگویند.
اسم + صفت
صفت : کلمه ای که حالت و مقدار و خصوصیت و ویژگی اسم را بیان می کند.
آسمان + زیبا
آسمان زیبا
معلم + مهربان
معلم مهربان
مادر + فداکار
مادر فداکار
دریا + وسیع
دریای وسیع
مردان + بزرگ
مردان بزرگ
صفحه۳
com/mamasani.fars.medu.ir

هشت نکته مهم در باره ی مو صوف و صفت
نکته اول: در باره ی موصوف و صفت:
۱- در زبان فارسی موصوف چه مفرد و چه جمع باشد، صفت آن همیشه به صورت مفرد می آید.
مانند:
صفحه ۴
مرد دلاور
موصوف(مفرد) صفت(مفرد)
مردانِ دلاور
موصوف(جمع) صفت(مفرد)

نکات دوم و سوم موصوف وصفت

۲- تمام رنگ ها صفت هستند و آن هم از نوع صفت بیانی پسین.

مانند : آسمانِ آبی

موصوف صفت

ص ۵

۳- اگر اسم به (ه) ختم شود، هنگام ساختن موصوف و صفت به جای کسره از (ی) استفاده می کنیم.

مانند : کوچه ← کوچه یِ باریک

اسم موصوف صفت

apara

نکته: چهارم

۴- اگر اسم به (الف) ختم شود، هنگام ساختن موصوف و صفت به جای کسره از (ی) استفاده می کنیم.

صفحه۶

مانند :

اسم	موصوف	صفت
خدا ←	خدایِ	مهربان

apara

نکته: پنجم

۵- اگر اسم به (و) ختم شود، هنگام ساختن موصوف و صفت

به جای کسره از (ی) استفاده می کنیم.

صفحه ۷

مانند :

اسم		موصوف	صفت
کاهو	←	کاهویِ	خوشمزه

apara

نکته: ششم

درباره موصوف وصفت

۶- اگر بخواهیم زیاد بودن صفتی را در چیزی نسبت به چیز دیگر نشان دهیم، پسوند (تر) به آخر صفت اضافه می کنیم.

به این نوع صفت ها ، صفت تفضیلی (صفت برتر) می گویند.

صفحه۸

مانند :

مینا از مهین زرنگ تر است.

صفت تفضیلی

apara

نکته هفتم:درباره موصوف وصفت

۷- اگر بخواهیم زیاد بودن صفتی را در چیزی نسبت به چیزهای دیگر نشان دهیم، پسوند (ترین) به آخر صفت اضافه می کنیم. به این نوع صفت ها ، صفت های عالی (صفت برترین) می گویند

صفحه ۹

مانند :

ببر جزو درنده ترین حیوانات است.

صفت عالی(صفت برترین)

نکته آخر(هشتم)
در باره موصوف وصفت

۸- گاهی ممکن است صفت قبل از اسم واقع شود، در این صورت به آخر اسم یا صفت، کسره اضافه نمی شود، به این حالت، صفت مقلوب می گویند.

صفحه ۱۰

مانند : مردِ نیک ← نیک مرد

مادرِ مهربان ← مهربان مادر

apara

تعریف مضاف الیه

« مضاف و مضاف الیه »

تعریف مضاف الیه: به اسم یا کلمه ای که به دنبال اسم دیگری بیاید تا توضیحی درباره ی آن دهد یا معنی آن را کامل کند، مضاف الیه می گویند.

صفحه ۱۱

نکته: به کلمه ی قبل از مضاف الیه، مضاف می گویند.

مانند: کتابِ علی

مضاف مضاف الیه

apara

ترکیب اضافی:
هرگاه اسم با اسم دیگری جمع بسته شود به آن ترکیب اضافی میگویند.
اسم + اسم
صفحه ۱۲
آسمان + شب
آسمان شب
معلم + کلاس
معلم کلاس
مادر + زهرا
مادر زهرا
دریا + خزر
دریای خزر
مردان + خدا
مردان خدا
namasant.fars.medu.ir

چهار نکته در باره ی مضاف الیه

۱

نکته : به ترکیب مضاف و مضاف الیه، ترکیب اضافی می گویند.

ص ۱۳

مانند: سرایدار (مضاف) باغ (مضاف الیه)

نکته: مضاف الیه، ضمیر نیز می تواند باشد.

مانند: کلاس (مضاف) ما (مضاف الیه)

apara

نکته دوم:
درباره مضاف الیه

نکته: بعضی مواقع جای مضاف و مضاف الیه عوض می شود. در این صورت کسره حذف و اسم غیر ساده حاصل می شود. به این حالت، اضافه ی مقلوب می گویند.

۱۴

مانند:

انبارِ آب ← آبِ انبار ← (اضافه ی مقلوب)

مضاف مضاف الیه مضاف الیه مضاف

apara

نکته سوم
درباره
مضاف الیه
نکته: بعضی مواقع جای مضاف و مضاف الیه عوض می شود. در این صورت کسره حذف و اسم غیر ساده حاصل می شود. به این حالت، اضافه ی مقلوب می گویند.
مانند:
۱۵
انبارِ آب ← آبِ انبار (اضافه ی مقلوب)
مضاف مضاف الیه مضاف الیه مضاف

نکته چهارم درباره ی مضاف الیه

نکته : هر گاه اسمی هم صفت و هم مضاف الیه بگیرد، ابتدا صفت را به دنبال اسم می آوریم، سپس مضاف الیه را بعداز آن ها می نویسیم.

۱۶

مانند:

گربه ی	کوچولوی	او
اسم	صفت	مضاف الیه

کلاسِ	گرمِ	مدرسه
اسم	صفت	مضاف الیه

راه های تشخیص ترکیب وصفی از ترکیب اضافی:
1- کسره بین دو کلمه را حذف می کنیم سپس بعد از کلمه ی اول ویرگول می گذاریم و در آخر فعل (است) قرارمی دهیم، اگر عبارت معنی داد ترکیب وصفی و اگر معنی نداد ترکیب اضافی است .
ترکیب وصفی
ترکیب اضافی
آسمان زیبا
آسمان، زیبا است.
معلم مهربان
معلم، مهربان است.
مادر فداکار
مادر، فداکار است.
دریای وسیع
دریا، وسیع است.
مردان بزرگ
مردان، بزرگ هستند.
آسمان شب
آسمان، شب است.
معلم کلاس
معلم، کلاس است.
مادر زهرا
دریای خزر
مردان خدا
۱۷
n/mamasani.fars.medu.ir

دراکثر موارد ضمیر مضاف واقع می شود

روشهای تشخیص ترکیب وصفی از ترکیب اضافی

روش های تشخیص موصوف و صفت از مضاف و مضاف الیه:

۱ صفت جدا از موصوف در عالم بیرون وجـود نـدارد، ولـی مضاف الیه مستقل از مضاف وجود خارجی دارد.

۱۸

مانند:

گل زیبا: در این جا **(زیبا)** جدا از گل وجود خارجی ندارد.

دانشـگاه آزاد: در ایـن جـا **(دانشـگاه)** و **(آزاد)** دو موجـود مستقل و جدا از هم هستند.

۲ دو کلمه ی (این) و (است) را به اول و آخر ترکیب اضافه می کنیم، سپس کسره ی بین دو کلمه را حذف می کنیم، اگر عبارت معنی بدهد، ترکیب وصفی(موصوف و صفت) است و اگر عبارت معنی ندهد، ترکیب اضافی (مضاف و مضاف الیه) است .

۱۹

مانند:

نگهبانِ اداره ← (این) نگهبان اداره (است)

عبارت معنی نمی دهد(مضاف و مضاف الیه)

نگهبانِ زحمت کش ← (این) نگهبان زحمت کش (است)

عبارت معنی می دهد(موصوف و صفت)

۳ در ترکیب اضافی هر دو کلمه اسم و یا یک اسم و کلمه ی دیگر ضمیر است.

۲۰

اما در ترکیب وصفی یک کلمه اسم و کلمه ی دیگر صفت است.

مانند:

کفشِ راحت ← (موصوف و صفت) ← ترکیب وصفی

موصوف صفت

درِ اتاق ← (مضاف و مضاف الیه) ← ترکیب اضافی

مضاف مضاف الیه

۲۱

ورقه های آن ها ← (مضاف و مضاف الیه) ← ترکیب اضافی

مضاف مضاف الیه

۴

در این روش کسره ی بین دو کلمه را حذف می کنیم. سپس بعداز کلمه ی اول ویرگول می گذاریم و در آخرِ فعل (است) را قرار می دهیم. اگر عبارت معنی دهد، ترکیب وصفی و اگر معنی ندهد، ترکیب اضافی است.

۲۲

مانند:

بادِ تند ← باد، تند است ← معنی دارد(ترکیب وصفی)

بشقابِ امیر ← بشقاب، امیر است ← معنی ندارد(ترکیب اضافی)

۵

در ایـن روش بـه آخـر کـلمه ی دوم (تر) یا (ترین) اضافه می کنیم، سپس کسره ی بین دو کلمه را حذف کرده و در آخرِ فعل (است) را اضافه می کنیم. اگر عبارت معنی دهد، ترکیب وصفی و اگر معنی ندهد، ترکیب اضافی است.

مانند:

کمدِ لباس ← کمد لباس تر است ← معنی ندارد (ترکیب اضافی)

کمدِ کوچک ← کمد، کوچک تر است ← معنی دارد (ترکیب وصفی)

۲۳

6- اضافه تشبیهی:

بین مضاف و مضافٌ الیه رابطه ی شباهت وجود دارد. در اغلبِ کابردهای ِ این نوع اضافه، جای دو کلمه عوض می شود :

لب ِ لعل= لعل ِ لب - گیسوی ِ کمند = کمند ِ گیسو - ابروی کمان = کمان ابرو

7- اضافه استعاری:

هرگاه مضاف از کلمه ی دیگری گرفته شده و به مضافٌ الیه نسبت داده می شود و در معنای اصلی خودش نیست، بلکه مفهوم مجازی داردو نوعی رابطه ی شباهت بدون ذکر مشبه به در آن وچود دارد . در اضافه ی استعاری، مضافٌ الیه اصل است:

دست ِ روزگار (مجازاً: قدرت روزگار) - چنگال ِ مرگ: (مجازاً : کشنده بودن یا خونخوار بودن ِ مرگ) - خنده ی گل (مجازاً: شکفتن زیبای گل) -

پایان